

I. DISPOSICIONS GENERALS**CAP DE L'ESTAT**

5794 *Llei 10/2015, de 26 de maig, per a la salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial.*

FELIPE VI
REI D'ESPANYA

A tots els qui veguen i entenguen esta llei.
Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei següent i jo la sancione:

PREÀMBUL

I

Els béns culturals immaterials

El concepte de patrimoni cultural ha seguit un ininterromput procés d'ampliació al llarg de l'últim segle: de l'artístic i històric i del monumental com a valors i tipologies centrals, ha passat a incorporar també altres elements que integren una nova noció ampliada de la cultura. Esta ampliació respon a una nova concepció derivada de la teorització científica de l'etnologia i l'antropologia, a la qual s'associa un increment de la consciència social sobre estes altres expressions i manifestacions de la cultura. Este procés es podria sintetitzar ara en la proposta doctrinal del trànsit dels «béns cosa» als «béns activitat», o, dit en termes més actuals, dels béns materials als béns immaterials.

Sense perjuí que, en essència, en tots els béns culturals hi ha un component simbòlic no tangible i que la imbricació entre allò material i immaterial és profunda i, en molts casos, inescindible, la conformació externa dels suports a través dels quals es manifesta el patrimoni cultural és el que permet eixa distinció entre material i immaterial com a assumptes singulars i diferents. I això comporta fórmules i tècniques jurídiques clarament diferenciades a l'hora de protegir-los. Mentres que en la protecció dels primers preval la «conservació» del bé en la seua configuració pristina i en la seua ubicació territorial (sobretot en els de caràcter immoble), en els segons destaca una acció de «salvaguarda» de les pràctiques i de les comunitats portadores a fi de preservar les condicions del seu procés evolutiu intrínsec, que es realitza mitjançant la transmissió intrageneracional i intergeneracional. Els béns immaterials també posseïxen un «locus» espacial, però este pot presentar àmbits i abastos més difusos pel fet que hi preval la comunitat portadora de les formes culturals que els integren, així com el seu caràcter dinàmic i la seua capacitat de ser compartit.

El procés d'emergència del patrimoni immaterial és llarg en el temps. Els estudis etnogràfics i antropològics, des que van aconseguir estatus científic en els últims anys del segle XIX, havien anat impulsant el floriment de l'interés cap a les formes d'expressió de la cultura tradicional. En este sentit, es pot recordar, entre els estudiosos de folklore a Espanya, la labor d'Antonio Machado Álvarez, pare dels germans Machado, i la seua moderna i avançada concepció del folklore aleshores, creador, el 1881, de la Sociedad para la Recopilación y Estudio del Saber y de las Tradiciones Populares, seguint l'estela d'altres iniciatives adoptades en aquells anys fora d'Espanya, principalment a Anglaterra. I eixes reflexions s'aniran consolidant amb l'ampli progrés científic de l'antropologia i l'etnologia al llarg del segle XX.

No obstant això, a diferència del patrimoni històric material, el que ara es denomina patrimoni immaterial no va arribar a tindre, durant la major part d'eixe segle, un lloc en el sistema de protecció jurídica del patrimoni.

En efecte, la inserció de les manifestacions culturals immaterials en l'ordenament jurídic és un fet nou, que només ha començat a prendre cos en les últimes dècades, al compàs d'una creixent estima social. Esta inserció ha anat acompanyada d'un procés de renovació juridicodoctrinal sobre el patrimoni cultural, en la qual és obligat recordar l'aportació a Itàlia, en la dècada dels anys setanta del segle precedent, de l'anomenada Comissió Franceschini i de la construcció doctrinal de l'iuspublicista Giannini, que proposen un nou concepte ampli i obert de béns culturals: «Tot allò que incorpora una referència a la història de la civilització forma part del patrimoni històric.»

Este procés de valoració jurídica presenta dos camps diferenciats de concreció: el dels instruments internacionals i el del dret intern.

II

La legislació espanyola

Els béns culturals immaterials a penes van ser previstos en les primeres normes generals del patrimoni cultural. Així, el Reial Decret Llei de 9 d'agost de 1926, sobre protecció, conservació i acreixement de la riquesa artística, únicament fa una referència a allò «típic» i «pintoresc», però cenyida als conjunts arquitectònics. La Llei sobre defensa, conservació i acreixement del patrimoni historicoartístic nacional, de 13 de maig de 1933, fa, en l'article 3, una concisa referència als paratges pintorescos que hagen de ser preservats de destruccions o de reformes perjudicials. Estos béns apareixeran de forma més nítida en els decrets del 1953 i del 1961, que es referixen als inventaris, catàlegs i servicis propis del patrimoni etnològic o folklòric, però també de caràcter material.

La Constitució Espanyola del 1978 oferirà un marc conceptual ja clarament receptiu al patrimoni immaterial, pioner en el context constitucional europeu. Açò és nítidament perceptible en tot el text; ja el preàmbul, quinta essència del contingut del text, és palmàriament expressiu quan encomana a la nació espanyola «protegir tots els espanyols i pobles d'Espanya en l'exercici dels drets humans, les seues cultures i tradicions, llengües i institucions». Igual d'expressiu és l'article 3.3, quan, des d'una perspectiva no exclusivament lingüística, sinó cultural més àmplia, declara la pluralitat lingüística espanyola com una riquesa que ha de ser protegida com un patrimoni cultural: «la riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció». Un altre pas el dona l'article 46, que, en primer lloc, desborda les tradicionals denominacions de patrimoni «històric i artístic» agrega ara un tercer valor, el «cultural», que eixampla indubtablement el concepte d'allò protegit per a donar cabuda al que ara es denomina cultura immaterial. Finalment, l'article 149.1.28a redunda en la referència al patrimoni cultural, junt amb l'artístic i monumental espanyol.

Serà la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol, en l'àmbit de la legislació estatal, el text que comence a considerar explícitament els valors immaterials anunciats en la Constitució, en la invocació als «coneixements i activitats», en el si del patrimoni etnogràfic, com a nou objecte de protecció. El títol VI, que respon al rètol de «Patrimoni etnogràfic», estableix en l'article 46 que formen part del Patrimoni Històric Espanyol «els béns mobles i immobles i els coneixements i activitats que són o han sigut expressió rellevant de la cultura tradicional del poble espanyol en els aspectes materials, socials o espirituals». Al seu torn, l'article 47 especifica que «es considera que tenen valor etnogràfic i gaudiran de protecció administrativa aquells coneixements o activitats que procedisquen de models o tècniques tradicionals utilitzats per una determinada comunitat».

De la mateixa manera, cal indicar que totes les comunitats autònomes, en aplicació de les seues competències exclusives en matèria de patrimoni cultural, han regulat normativament esta matèria. Així, la normativa autonòmica sobre patrimoni històric o cultural aprovada entre els anys 1990 i 2013 ha incorporat, amb diferents fórmules i denominacions, els béns culturals immaterials.

És important destacar que la disposició final primera de la Llei 18/2013, de 12 de novembre, per a la regulació de la tauromàquia com a patrimoni cultural, encomana expressament al Govern l'impuls de les reformes normatives necessàries per a arreplegar,

dins de la legislació espanyola, el mandat i els objectius de la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO.

Finalment, és oportú recordar, des de la perspectiva del dret comparat, que els béns culturals immaterials s'han fet visibles en els ordenaments jurídics nacionals, especialment en els iberoamericans. Esta visibilitat, que tradueix una nova consciència social, es manifesta de forma privilegiada, en tant que normes supremes, en les constitucions. Els textos constitucionals nous o renovats de les últimes dècades mostren una marcada tendència a incorporar estes idees, en uns casos de forma directa i en altres per mitjà d'un nou context conceptual que afavorix que siguen compresos com a part del patrimoni cultural. És el cas, a part de la Constitució Espanyola del 1978, de les constitucions de Brasil (1988), Colòmbia (1991), Mèxic (1917), Equador (2008), Bolívia (2009), Polònia (1997) o Portugal (1976). Entre tots estos textos, cal indicar l'article 216 de la Constitució brasilera del 1988, precepte que, a més d'incorporar, de forma nova en el llenguatge constitucional, una referència als béns de naturalesa immaterial, inclou entre estos «les formes d'expressió» i «les formes de crear, fer i viure». I, paral·lelament, la legislació ordinària d'un nombre creixent de països incorpora lleis especials del patrimoni immaterial, entre les quals cal indicar les de Brasil (2000) i Portugal (Decret Llei núm. 138/2009, de 15 de juny).

III

Els compromisos internacionals

Però l'impuls més decisiu del patrimoni immaterial se situa en el dret internacional, fonamentalment en l'acció de la UNESCO, coronat en la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial, del 2003.

Abans d'esta Convenció s'havia anat aplanant el camí en un procés curt en el temps, però jalonat per nombroses iniciatives. La foscor en què havia quedat el patrimoni immaterial en la Convenció del 1972 serà el detonant que excita en els anys següents un rosari de trobades i declaracions. Com s'ha advertit reiteradament, la Convenció de la UNESCO de Patrimoni Mundial, Cultural i Natural del 1972, va nàixer com un instrument focalitzat fonamentalment cap als objectes de l'anomenada cultura material. Quedava pendent, per això, en el dret internacional, un instrument de valoració jurídica de les creacions culturals socials i comunitàries immaterials.

Entre les actuacions seguides en l'orde internacional, en especial per la UNESCO, s'ha de recordar la Conferència d'Accra, el 1975, referida a l'àmbit africà, que ressalta el valor de la diversitat cultural i la necessitat de salvaguarda de les llengües, la tradició oral i el foment de les arts tradicionals i populars.

Poc després, la Conferència celebrada a Bogotà el 1978 va aprovar una declaració que posava l'èmfasi en el rescat i la salvaguarda del patrimoni vinculat a la identitat dels pobles i a la seua autenticitat, i indicava, en la recomanació 31, la música i la dansa com a elements essencials.

Un altre punt decisiu es troba en la rellevant Conferència Intergovernamental sobre Polítiques Culturals, organitzada per la UNESCO, a Mèxic, el 1982. L'aportació d'esta trobada rau en la realització d'una labor de sistematització de les recomanacions precedents. En la declaració aprovada per la Conferència, referida a tots els àmbits de la cultura, destaca que el patrimoni cultural està integrat per «les obres materials i immaterials que expressen la creativitat d'un poble», i anomena expressament, entre altres béns propis del patrimoni immaterial, la llengua, els ritus, les creences, la literatura i les obres d'art.

Una nova conferència de la UNESCO, el 1988, inclou una recomanació als estats membres sobre la «salvaguarda del folklore». Esta serà presa en compte per la conferència celebrada a París el 1989, que marcarà una fita fonamental en l'especificació d'este patrimoni, perquè la declaració aprovada passarà a designar-lo com a «Traditional Culture and Folklore», denominació traduïda al valencià com a «Cultura tradicional i popular». La declaració esmentada realitza ja una definició del folklore i hi inclou la llengua, la literatura,

la música, la dansa, els jocs, la mitologia, els rituals, els costums, les artesanies, l'arquitectura i altres arts.

Després de la decisiva conferència anterior, en la dècada següent tindran lloc diversos seminaris destinats a avaluar l'aplicació de la recomanació, que deixaran veure un gir terminològic concretat en l'aparició dels conceptes «oral» i «intangible», aspecte que serà objecte de particular reflexió en la Conferència de Washington, el 1999, en la qual es va debatre sobre el caràcter problemàtic del terme «folklore», pel seu caràcter pejoratiu, i sobre la necessitat d'estudiar altres alternatives: «patrimoni oral», «coneixements i destreses tradicionals», «patrimoni intangible», «formes de saber, ser i fer». En un nou seminari, celebrat a Nova Caledònia en eixe mateix any, es produirà un rebuig exprés al terme «folklore». Serà en un informe del director general de la UNESCO, l'any 2001, i en la declaració adoptada a Istanbul l'any 2002, quan es consolide l'expressió «patrimoni cultural immaterial».

El procés culminarà amb l'aprovació, en la trenta-dosena reunió de la UNESCO, el 17 d'octubre de 2003, de la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial, ratificada per Espanya l'any 2006.

També en els instruments internacionals de caràcter regional es pot percebre un procés semblant, entre els quals cal ressaltar, en l'espai iberoamericà, la Carta Cultural Iberoamericana. Esta declaració, aprovada en la XVI Cimera Iberoamericana celebrada a Montevideo el 2006, inclou nombroses referències a este patrimoni. Entre estes destaca, en el títol I, «Fins», el compromís dels països iberoamericans de fomentar la protecció i la difusió del «patrimoni cultural i natural, material i immaterial iberoamericà», un compromís que més endavant es desenrotlla amb la incorporació, en el títol III, «Àmbits d'aplicació», d'un àmbit relatiu al patrimoni cultural, que l'integren «tant el patrimoni material com l'immaterial, que han de ser objecte irrenunciable d'especial respecte i protecció».

Així mateix, la resolució IX/4 de la Novena Conferència de les Nacions Unides sobre la normalització dels noms geogràfics, celebrada a Nova York a l'agost de 2007, tenint en compte la Convenció esmentada i considerant que els topònims formen part del patrimoni cultural immaterial, encoratja els organismes oficials encarregats de la toponímia, entre altres coses, a elaborar un programa de salvaguarda i promoció d'este patrimoni, de conformitat amb el paràgraf 3 de l'article 2 i amb l'article 18 de la Convenció.

IV

La competència de l'Estat

És sabut que la Constitució Espanyola incorpora, en matèria de cultura, un sistema competencial complex i amb regles d'una densa especificitat sense parangó en altres matèries. El fet d'incidir sobre valors sensibles –que s'encasten amb l'exercici de nombrosos drets fonamentals–, la imprecisió i l'horizontalitat del concepte mateix –que origina més de les normals col·lisions de títols competencials–, la concurrència o dualitat competencial –que fa que en determinades funcions puguen actuar diferents administracions al mateix temps, fora de la lògica del repartiment competencial normal *inclusius unius, exclusius alterius*– i el deure de comunicació cultural –com un projecte democràtic de convivència en la diversitat–, serien les seues marques singulars.

A partir d'estes consideracions, pertoca explicar com s'inserixen les competències que l'Estat exercix en esta llei:

A. La llei com a norma de «tractament general» del patrimoni cultural immaterial.

La possibilitat de la regulació que pretén esta norma està emparada per la doctrina del Tribunal Constitucional primordialment, per totes, per les sentències 17/1991, de 31 de gener, i 49/1984, de 5 d'abril. Segons estes sentències, la «integració de la matèria relativa al patrimoni historicoartístic en la més àmplia, que es referix a la cultura, permet trobar fonament a la potestat de l'Estat per a legislar sobre aquella», atés que la competència de l'Estat s'haurà de desplegar «en l'àrea de preservació del patrimoni cultural comú, però també en allò que necessite tractaments generals o que faça menester es acció pública quan els fins culturals no es puguen aconseguir des d'unes altres instàncies» (Sentència del Tribunal Constitucional 49/1984).

En congruència amb la doctrina precedent, esta llei no pretén sinó oferir un «tractament general» a una matèria que ho necessita, atés que, com s'ha explicat, el patrimoni cultural immaterial ha conegut en les últimes dècades un notable floriment conceptual així com en la consciència social i, sobretot, en l'ordenament jurídic internacional, la fita major del qual és, com s'ha exposat, l'aprovació de la Convenció de la UNESCO de l'any 2003. El context de l'any 1985, en el qual s'aprova la Llei del Patrimoni Històric Espanyol, explica el tractament succint i limitat que la llei fa del «patrimoni etnogràfic» com a patrimoni especial en els articles 46 i 47 de la llei, actualment, per les raons exposades, clarament insuficient. L'objecte de la llei en este punt és, seguint les paraules de la Sentència del Tribunal Constitucional 17/1991, fixar l'estatut peculiar dels béns culturals, que «comprén, en primer lloc, «els tractaments generals» als quals es referix específicament l'esmentada Sentència del Tribunal Constitucional 49/1984 i, entre estos, específicament, aquells principis institucionals que reclamen una definició unitària» (F. J. 3r).

Queda clar que s'està davant d'un tractament general pel fet que la llei es limita a perfilar un conjunt de línies mestres que no impedeixen que, al seu torn, les comunitats autònomes, en virtut de la regla de concurrència normativa que l'empara, puguen dictar també les seues regulacions específiques sobre la mateixa matèria. En efecte, són línies generals: fixar un concepte bàsic i general de patrimoni immaterial, determinar els principis i drets fonamentals implicats en este patrimoni, establir els mecanismes administratius i orgànics generals d'inserció del conjunt del patrimoni cultural immaterial espanyol (Inventari General de Patrimoni Cultural Immateral), regular els instruments operatius d'actuació (Pla Nacional de Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immateral) i assentar les finalitats generals dels diferents àmbits i sectors (centres de depòsit cultural, educació, mitjans de comunicació social...) que, d'acord amb la Convenció de la UNESCO, poden ser de gran ajuda per a una millor salvaguarda i coneixement del patrimoni immaterial.

B. L'activitat de significació per l'Estat dels valors i béns comuns del patrimoni immaterial.

La llei també assumix una tasca específica obligada constitucionalment, com és desenrotllar el mandat de promoure la reivindicació de la cultura comuna, mentres que l'article 149.2 de la Constitució Espanyola encomana a l'Estat, sense perjudi de les competències que puguen correspondre a les comunitats autònomes, amb gran èmfasi i paraules marcadament imperatives sense parangó en el conjunt de la Constitució Espanyola, proveir el servei de la cultura com una tasca fonamental: «Sense perjudi de les competències que podran assumir les comunitats autònomes, l'Estat considerarà el servei de la cultura com un deure i atribució essencials...». Es posa l'èmfasi en l'acció sobre la cultura («considerarà») i en la qualificació d'esta («deure i atribució essencials»), referida, en este cas, de forma directa i immediata, a les institucions de l'Administració General de l'Estat, mentres que el precepte delimita l'abast de la missió d'este després de salvar les competències de les comunitats autònomes en matèria de cultura («Sense perjudi de les competències que podran assumir les comunitats autònomes...»).

Este precepte és, precisament, la base de la concurrència competencial, fórmula singular en matèria de cultura i directament derivada de l'assumpció plena pel constituent de la naturalesa polièdrica i complexa del concepte de cultura. El que, en definitiva, tradueix

el precepte a l'hora d'organitzar el repartiment de tasques entre els diferents poders públics territorials és que els valors simbólicoexpressius dels individus i dels grups són susceptibles de reflectir-se simultàniament, però diferenciada, en diferents plans. Per això, l'impuls d'eixos valors culturals, de les comunitats territorials i de la comunitat general de l'Estat, a l'articular-se en la societat democràtica organitzada, es reflectix constitucionalment en un conjunt de principis i regles per a ordenar eixa diversitat cultural com un sistema ple i integrat.

A estes bases profundament democràtiques respon, en tècnica de repartiment de competències, la concurrència o dualitat competencial cultural, específicament referida, com ha indicat la doctrina, a l'acció de promoció i preservació de tot eixe conjunt de valors culturals. Esta concurrència va ser assumida pel Tribunal Constitucional, molt prompte i de forma palmària, en la Sentència 49/1984. La cita és extensa, però necessària: «...una reflexió sobre la vida cultural porta a la conclusió que la cultura és quelcom de la competència pròpia i institucional tant de l'Estat com de les comunitats autònomes, i encara podríem afegir-hi d'unes altres comunitats, perquè allí on viu una comunitat, hi ha una manifestació cultural respecte de la qual les estructures públiques representatives poden exercir competències, dins del que, en un sentit no necessàriament tecnicoadministratiu, es pot comprendre inclòs en el «foment de la cultura». Esta és la raó a què obeeix l'article 149.2 de la Constitució Espanyola, en el qual, després de reconèixer la competència autonòmica, afirma una competència estatal tot posant l'èmfasi en el servei de la cultura com un deure i atribució essencials. Hi ha, en fi, una competència estatal i una competència autonòmica en el sentit que més que un repartiment competencial vertical, el que es produïx és una concurrència de competències ordenada a la preservació i l'estímul dels valors culturals propis del cos social des de la instància pública corresponent».

El que està en joc en esta llei és, doncs, que l'Estat pugua complir el seu mandat específic, pel que fa als valors comuns que li incumbix representar prioritàriament, en relació amb el patrimoni immaterial. És a dir, que l'Estat afavorisca, seguint les paraules de la Sentència 49/1984, aquelles «manifestacions culturals» del patrimoni esmentat que puguen ser representatives de la comunitat estatal, per mitjà de la seua declaració com a manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial. Açò és clarament possible i obligat en el cas del patrimoni immaterial. Si bé, a l'interpretar la Llei del Patrimoni Històric Espanyol, la Sentència del Tribunal Constitucional 17/1991 va optar per considerar que la competència d'execució per a la declaració de béns culturals materials és, amb algunes excepcions, bàsicament autonòmica, esta consideració descansa, com confessa expressament la sentència, en la dada que estos béns estan inscrits en un «locus» territorial: «la categoria legal dels béns d'interés cultural dins del Patrimoni Històric Espanyol està integrada pels més rellevants d'este, normalment situats en alguna de les comunitats autònomes» (F.J.10m).

No obstant això, i esta és també una dada fonamental, en el cas dels béns immaterials, l'arrelament i l'origen territorial o local no impedeixen que alguns d'estos presenten de forma simultània manifestacions territorials supraautonòmiques, bé perquè les comunitats portadores s'estenen de cap a cap d'uns quants territoris autonòmics, bé perquè es tracta de manifestacions profundament imbricades en l'imaginari col·lectiu general dels espanyols. Estes últimes manifestacions tenen a veure, de forma especial, amb aquells béns immaterials que tenen un reconeixement o són compartides inclús més enllà del territori estatal, tal com ocorre, en el cas més clar, amb valors culturals gestats en l'experiència històrica del nostre país i, especialment, els que integren l'anomenada cultura iberoamericana.

Este és, en conseqüència, el sentit que té per a l'Estat, pel que fa a la cultura comuna, entendre que el compliment del mandat de l'article 149.2 de la Constitució Espanyola, segons el qual cal considerar el servei de la cultura un deure i una atribució essencials, obliga que aquell pugua significar les manifestacions que complixen estes condicions. De fet, inclús acceptant que el preàmbul de la Constitució Espanyola no és una part d'este text amb la virtualitat d'atribuir competències, sí que té el valor d'ajudar a interpretar el sentit

d'aquelles normes que tenen eixa naturalesa, com és l'indicat apartat 2 de l'article 149. En efecte, el preàmbul, en el paràgraf quart, deixa clar que «tots els espanyols» i els «pobles d'Espanya» són portadors de manifestacions culturals immaterials: «La nació espanyola proclama la seua voluntat de: (...) protegir tots els espanyols i pobles d'Espanya en l'exercici dels drets humans, les seues cultures i tradicions, llengües i institucions.» Heus ací, doncs, el tot social –el conjunt dels espanyols– i les parts –els pobles d'Espanya– concebuts com a subjectes portadors simultàniament de cultures i tradicions, llengües i institucions.

Finalment, amb més motiu, és oportú invocar ací la doctrina general del Tribunal Constitucional per a acceptar casos excepcionals en què l'Estat pot intervindre en àmbits de competència autonòmica «quan, a més de l'abast territorial superior al d'una comunitat autònoma de l'objecte de la competència, l'activitat pública que sobre este s'exercisca no siga susceptible de fraccionament i, inclús en este cas, eixa actuació no es puga dur a terme per mitjà de mecanismes de cooperació i coordinació, sinó que requerisca un grau d'homogeneïtat que només puga garantir la seua atribució a un sol titular, que forçosament haja de ser l'Estat, o quan siga necessari recórrer a un ens amb capacitat d'integrar interessos contraposats de diverses comunitats autònomes» (Sentència del Tribunal Constitucional 223/2000, de 21 de setembre, F.J. 11é).

És obvi que esta possibilitat de significació de béns culturals no és il·limitada per a l'Estat, perquè, en cas contrari, podria generar el buidatge o la desfiguració de la competència autonòmica corresponent. D'una banda, haurà d'estar justificada i cenyida únicament a aquells casos en què corresponga, a través dels procediments usuals *d'auctoritas* científica i tècnica inherents a la determinació i significació administrativa dels béns culturals (per mitjà dels preceptius informes consultius); d'altra banda, anant més enllà, perquè la singular naturalesa del patrimoni immaterial ho fa possible, el fet que hi haja béns culturals que puguen ser creditors a eixa significació estatal no impedis, en el que puguen tindre de manifestació cultural també específica autonòmica o infraautonòmica, que la comunitat autònoma corresponent puga declarar, per mitjà dels seus propis procediments i categories de significació, eixos mateixos béns amb vista a preservar i afavorir les expressions o modulacions particulars amb què es manifesten en el seu àmbit territorial.

És innegable que la concurrència, així entesa, és la forma per la qual ha optat la Constitució Espanyola d'articular la diversitat cultural com un sistema de pluralisme cultural que assumix esta com una riquesa complexa i imbricada. Encara que és obvi que esta fórmula, perquè no derive en desordre o dispersió, necessita regles particulars d'acoblament i col·laboració. Ací és on entra en joc, com una de les tècniques, no única però sí molt important, un nou mandat de l'article 149.2 de la Constitució Espanyola quan comanda a l'Estat la tasca de «facilitar la comunicació cultural entre les comunitats autònomes, d'acord amb estes».

C. La facilitació de la comunicació cultural.

Este és, precisament, el tercer dels objectius que tracta d'afrontar la llei. Un dels eixos d'esta llei és la «comunicació cultural» que l'article 149.2 de la Constitució Espanyola formula, de nou, en termes marcadament imperatius, com una altra comanda a l'Estat: «...i facilitarà la comunicació cultural entre les comunitats autònomes, d'acord amb estes».

Esta proposta de comunicació cultural implica dos plans de concreció: un d'administratiu i un altre de substantiu. El primer, ja indicat i validat per la Sentència del Tribunal Constitucional 17/1991, té a veure amb la col·laboració interadministrativa entre l'Estat i les comunitats autònomes i la d'estes entre si en matèria de patrimoni històric, perquè és un deure general d'essència amb el model d'organització territorial de l'Estat implantat en la Constitució Espanyola, i perquè, de forma particular en el cas de la cultura, segons afirma literalment el Tribunal Constitucional, «es veu reforçat pel mandat de l'article 149.2 de la Constitució Espanyola». Però és un mandat que comporta, així mateix, un pla substantiu, indeclinable i absolutament essencial per a l'edifici de pluralisme cultural de la Constitució Espanyola, que el conjunt dels poders públics promoguen, des de l'acord i el consens, la

comunicació, la valoració i el reconeixement recíproc de la multiplicitat de valors i expressions culturals que es donen en l'Estat.

En el referit apartat 2 de l'article 149, l'Estat és apel·lat com a garant d'esta tasca, però junt amb les comunitats autònomes. És a dir, no deixa a estes en la posició de destinatari passiu d'eixa comanda a l'Estat, sinó que les erigix en contrapart necessària, a l'exigir que es desenrotlle d'acord amb estes». És sabut que la Constitució Espanyola adopta com a *prius* la diversitat cultural d'Espanya (mentres que reconeix l'existència d'un agregat complex i imbricat d'expressions culturals en què també té un lloc una cultura comuna); no obstant això, no proposa exclusivament una acció estatal unilateral per a preservar eixe agregat. Opta, però, per la «comunicació cultural», és a dir la interacció –la comunicació, a diferència de la difusió, és una acció bilateral– entre els subjectes d'eixa pluralitat de cultures. I, a més, ho fa en termes democràtics de consens, «d'acord amb estes». En definitiva, el fons d'esta proposta en eixe pla substantiu no és un altre que assentar les bases d'un projecte cultural de gran importància per al pluralisme cultural del nostre Estat de celebració de la diversitat com una riquesa que ha de ser mantinguda i preservada cap al futur. La diversitat té múltiples plans i el rol civilitzador i democràtic dels poders públics és, des de les seues missions específiques en relació amb els seus àmbits respectius de servici a l'interés general, fer-los valdre en pro d'una diversitat no mutilada, sinó plena, la qual cosa té el valor afegit fonamental d'enriquir i eixamplar la llibertat cultural dels ciutadans des de la llibertat clàssica i l'autonomia a una nova possibilitat: la llibertat d'elecció en la diversitat. Esta és, precisament, la proposta de la Convenció per a la Protecció i Promoció de la Diversitat de les Expressions Culturals de la UNESCO, del 2005, també ratificada per l'Estat espanyol, que, després de començar afirmant en el preàmbul la diversitat cultural com a font d'un món ric i variat «que acreix la gamma de possibilitats», més endavant, en l'article 2.1, vincula la diversitat als drets humans i les llibertats fonamentals i, en particular, a la llibertat d'expressió, informació i comunicació, «així com la possibilitat que les persones trien les seues expressions culturals».

I és ací on el patrimoni immaterial es revela com un camp especialment idoni, per la seua intrínseca naturalesa participativa, recreativa i comunicativa i la seua capacitat d'interactuar entre els individus, els grups i les comunitats.

D. La defensa del patrimoni immaterial contra l'espoliació i l'exportació.

De conformitat amb l'article 149.1.28a de la Constitució Espanyola, correspon a l'Estat la «defensa del patrimoni cultural, artístic i monumental espanyol contra l'exportació i l'espoliació». És obvi que la menció expressa de l'adjectiu «cultural» comprén ací, com s'ha explicat abans, també el capítol dels béns immaterials. I també és clar que, en este cas, l'acció de defensa, a l'estar referida al patrimoni cultural «espanyol», cobrix la plenitud de manifestacions culturals immaterials que es donen en el territori de l'Estat que, com s'exposa més amunt, correspon significar respectivament, segons els seus propis àmbits competencials, a les diferents administracions públiques representatives de les respectives manifestacions culturals immaterials que es produïxen en la vida social. És a dir, l'adjectiu «espanyol» funciona en este cas com un agregador conceptual que no se cenyix únicament al grup concret de béns culturals representatius de la comunitat general de l'Estat –els específicament representatius de la cultura comuna–, sinó que comprén, per descomptat, estos, però també aquells altres representatius de les comunitats territorials, i inclús els d'altres comunitats, com diu expressament la reiterada Sentència del Tribunal Constitucional 17/1991, en connexió amb la Sentència del Tribunal Constitucional 49/1984.

No obstant això, esta acció protectora de «defensa» exigix, per la mateixa naturalesa de l'objecte de l'espoliació i de l'exportació, separar quin n'és l'abast en cada un d'estos.

Pel que fa a l'espoliació, per a no convertir este títol competencial estatal en un secant de les competències de les altres administracions públiques, la defensa en relació amb esta ha de ser concebuda com un conjunt d'actuacions concretes –entre les quals caben tant les normatives com les executives– de garantia final de preservació del bé cultural o de pèrdua de la seua funció social. Així ho entén, una vegada més, la Sentència del Tribunal Constitucional 17/1991, quan afirma que «la utilització del concepte de defensa

contra l'espoliació s'ha d'entendre com a definitòria d'un plus de protecció respecte d'uns béns dotats de característiques especials. Per això mateix, comprén un conjunt de mesures de defensa que, a més de referir-se al seu deteriorament o destrucció, tracten d'estendre's a la privació arbitrària o irracional del compliment normal de la d'allò que constituïx el fi mateix del bé segons la seua naturalesa, en tant que portador de valors d'interés general que necessiten, estos valors també, ser preservats». I una nova qüestió és que la singular idiosincràsia dels béns immaterials fa que la seua defensa necessite la modulació de les tècniques respecte de les pròpies del patrimoni material, ja previstes en la Llei del Patrimoni Històric Espanyol. En congruència amb això, esta llei articula una nova tècnica específica de protecció en favor de l'Estat que, seguint la pauta de la Convenció de la UNESCO del 2003, es concreta en la inclusió del bé immaterial afectat, no protegit o insuficientment protegit, en una llista de béns immaterials en perill fins que no es produïska la deguda acció ordinària de protecció que corresponga.

Finalment, també pel que fa a l'exportació, els béns del patrimoni immaterial plantegen una notable peculiaritat. Atés que la funció del patrimoni immaterial és ser un patrimoni abocat a la comunicació entre les comunitats, inclús més enllà de les fronteres nacionals, una concepció de l'exportació semblant a la dels béns del patrimoni material comportaria impedir o desnaturalitzar la seua funció dinàmica i interactiva en l'espai. Per això, la defensa davant de l'exportació s'ha de cenyir estrictament a aquells supòsits en què l'eixida cap a l'exterior del suport material que pot acompanyar ben sovint el bé cultural immaterial prive, o desnaturalitze, el desenvolupament normal de la pràctica cultural o el compliment de la seua funció social a través de l'expressió dels valors de què és portadora per la seua comunitat d'origen.

V

Audiència i consulta

En el procés d'elaboració d'esta llei s'ha seguit un ampli tràmit de participació i consulta d'organismes i entitats especialitzats, i, en especial, d'audiència de les comunitats autònomes per la implicació que es deriva del complex sistema de concurrència competencial.

TÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte.*

L'objecte d'esta llei és regular l'acció general de salvaguarda que han d'exercir els poders públics sobre els béns que integren el patrimoni cultural immaterial, en els seus respectius àmbits de competències.

Article 2. *Concepte de patrimoni cultural immaterial.*

Tindran la consideració de béns del patrimoni cultural immaterial els usos, representacions, expressions, coneixements i tècniques que les comunitats, els grups i, en alguns casos, els individus, reconeguen com a part integrant del seu patrimoni cultural, i en particular:

- a) Tradicions i expressions orals, incloses les modalitats i particularitats lingüístiques com a vehicle del patrimoni cultural immaterial; així com la toponímia tradicional com a instrument per a la concreció de la denominació geogràfica dels territoris;
- b) arts de l'espectacle;
- c) usos socials, rituals i actes festius;
- d) coneixements i usos relacionats amb la naturalesa i l'univers;
- e) tècniques artesanals tradicionals;
- f) gastronomia, elaboracions culinàries i alimentació;

- g) aprofitaments específics dels paisatges naturals;
- h) formes de socialització col·lectiva i organitzacions, i
- i) manifestacions sonores, música i dansa tradicional.

TÍTOL II

Règim general del patrimoni cultural immaterial

Article 3. *Principis generals de les actuacions de salvaguarda.*

Les actuacions dels poders públics sobre els béns del patrimoni cultural immaterial que siguen objecte de salvaguarda per l'Administració General de l'Estat, per les comunitats autònomes o per les corporacions locals hauran de respectar, en la preparació i el desenrotllament, els principis generals següents:

- a) Els principis i valors continguts en la Constitució Espanyola i en el Dret de la Unió Europea, i, en general, els drets i deures fonamentals que aquella estableix, en especial la llibertat d'expressió.
- b) El principi d'igualtat i no discriminació. El caràcter tradicional de les manifestacions immaterials de la cultura no empararà, en cap cas, el desenrotllament d'accions que constituïsquen vulneració del principi d'igualtat de gènere.
- c) El protagonisme de les comunitats portadores del patrimoni cultural immaterial, com a titulars, mantenidores i legítimes usuàries d'este, així com el reconeixement i respecte mutus.
- d) El principi de participació, amb l'objecte de respectar, mantindre i impulsar el protagonisme dels grups, comunitats portadores, organitzacions i associacions ciutadanes en la recreació, transmissió i difusió del patrimoni cultural immaterial.
- e) El principi d'accessibilitat, que faça possible el coneixement i el gaudi de les manifestacions culturals immaterials i l'enriquiment cultural de tots els ciutadans, sense perjudic dels usos consuetudinaris pels quals es regix l'accés a determinats aspectes de les manifestacions esmentades.
- f) El principi de comunicació cultural com a garant de la interacció, reconeixement, acostament i mutu enteniment i enriquiment entre les manifestacions culturals immaterials, per mitjà de l'acció de col·laboració entre les administracions públiques i de les comunitats o grups portadors dels béns culturals immaterials.
- g) El dinamisme inherent al patrimoni cultural immaterial, que, per naturalesa, és un patrimoni viu, recreat i experimentat en temps present i respon a pràctiques en canvi continu, protagonitzades pels individus i els grups i les comunitats.
- h) La sostenibilitat de les manifestacions culturals immaterials i l'evitació de les alteracions quantitatives i qualitatives dels seus elements culturals alienes a les comunitats que les porten i les gestionen. Les activitats turístiques no hauran de vulnerar mai les característiques essencials ni el desenrotllament propi de les manifestacions, a fi que se'n pugua compatibilitzar l'apropiació i el gaudi públic amb el respecte als béns i als seus protagonistes.
- i) La consideració de la dimensió cultural immaterial dels béns mobles i immobles que siguen objecte de protecció com a béns culturals.
- j) Les actuacions que s'adopten per a salvaguardar els béns jurídics protegits hauran de respectar, en tot cas, els principis de garantia de la llibertat d'establiment i la llibertat de circulació establits en la normativa vigent en matèria d'unitat de mercat.

Article 4. *Protecció dels béns materials associats.*

1. Les administracions públiques vetlaran pel respecte i la conservació dels llocs, espais, itineraris i suports materials en què descansen els béns immaterials objecte de salvaguarda.

A estos efectes, les mesures de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial podran determinar les mesures específiques i singulars de protecció respecte dels béns mobles i

immobles associats intrínsecament a aquell, sempre que eixa protecció permeta mantindre'l, que evolucione i que s'use habitualment, sense perjudi de les mesures singulars que, per a la protecció d'eixos béns mobles i immobles, es puguen establir d'acord amb el que disposen la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol, la legislació de les comunitats autònomes competents en la matèria.

2. Els béns mobles i els espais vinculats al desenvolupament de les manifestacions culturals immaterials podran ser objecte de mesures de protecció d'acord amb la legislació urbanística i d'ordenació del territori per part de les administracions competents.

En cap cas, estes mesures de protecció suposaran una restricció a les facultats dels propietaris o titulars de drets sobre els béns esmentats. Perquè es puguen donar eixes limitacions, serà necessari seguir, si és el cas, els procediments previstos en la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol, i en la legislació autonòmica corresponent.

Article 5. *Espoliació i exportació.*

1. Correspon a l'Administració General de l'Estat, en l'àmbit de les seues competències, adoptar les mesures que siguen procedents per a la defensa davant de l'exportació i l'espoliació dels béns materials associats al patrimoni cultural immaterial.

2. En relació amb l'espoliació de béns declarats manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial, hi valdrà també el que disposen l'article 4 de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol, i l'article 11 del Reial Decret 111/1986, de 10 de gener, de desplegament parcial de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol. Atesa l'especial naturalesa d'estos béns, en el cas que siga apreciable la possible pèrdua del bé o el menyscabament de la seua funció social, es decidirà incloure'l en una llista de béns en perill perquè s'òbriga un procediment encaminat a la preservació i protecció del bé espoliat. En el procediment se sol·licitaran els informes tècnics pertinents, que hauran d'incloure mesures urgents de salvaguarda, per part dels organismes especialitzats de la comunitat autònoma afectada.

3. En cas d'exportació de béns mobles associats, hi valdrà també el que disposen l'article 5 de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol, i les normes reglamentàries de desplegament. En tot cas, la defensa d'estos béns davant de l'exportació se cenyirà a aquells casos en què l'eixida a l'exterior del bé material suport del bé cultural immaterial impedisca o desnaturalitze el desenvolupament normal de la pràctica cultural o dels valors per a la seua comunitat d'origen del qual este és portador.

Article 6. *Transmissió, difusió i promoció.*

1. Les administracions públiques competents garantiran l'adequada difusió, transmissió i promoció dels béns immaterials objecte de salvaguarda.

2. Les administracions públiques competents promouran la transmissió a les noves generacions dels coneixements, oficis i tècniques tradicionals en previsible perill d'extinció, recolzant i coordinant iniciatives públiques i privades, i per mitjà de l'aplicació a estes activitats de mesures de foment i incentius fiscals que els puguen ser d'aplicació, en els termes que establisca la legislació vigent.

3. Les administracions públiques competents hauran de permetre i, en el cas que la normativa sectorial les sotmeta a este requisit, autoritzar les actuacions de difusió, transmissió i promoció de les manifestacions immaterials de la cultura.

Les mesures que, si és el cas, s'adopten per a salvaguardar altres béns jurídics protegits, hauran de ser proporcionades i degudament justificades.

Article 7. *Mesures de caràcter educatiu.*

1. Les administracions educatives i les universitats procuraran la inclusió del coneixement i el respecte del patrimoni cultural immaterial entre els continguts de les

seues ensenyances respectives i en els programes de formació permanent del professorat de l'educació bàsica.

2. El Govern, a partir del respecte a l'autonomia universitària i en col·laboració amb les comunitats autònomes i el Consell d'Universitats, promourà, en l'àmbit de les seues competències:

a) El disseny i la implantació de títols universitaris oficials de grau els plans d'estudi dels quals contempen una formació específicament orientada a l'adquisició de competències i habilitats relatives a la protecció, gestió, transmissió, difusió i promoció del patrimoni cultural immaterial.

b) El disseny i la implantació de programes de màster en àrees relacionades amb el patrimoni cultural immaterial.

Article 8. *Mesures d'informació i sensibilització.*

L'Administració General de l'Estat, les administracions de les comunitats autònomes i les corporacions locals, en l'exercici de les seues competències respectives i en el marc del Pla Nacional de Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immateral, podran promoure mesures tendents a informar i sensibilitzar la població sobre les característiques i valors del patrimoni cultural immaterial i les amenaces que pesen sobre este.

Article 9. *Garantia de gaudi públic.*

Les administracions públiques, dins del pla a què es referix l'article 13, establiran les mesures que garantisquen l'accés de la ciutadania a les diferents manifestacions immaterials de la cultura, en els termes que preveu l'article 3, sempre que eixes accions no vulneren l'essència i les característiques dels béns ni els drets de tercers sobre estos, i sense perjudi del respecte als usos consuetudinaris d'aquelles.

Article 10. *Comunicació cultural entre administracions públiques.*

Les administracions públiques propiciaran, de comú acord, la comunicació cultural entre elles, el coneixement de la pluralitat del patrimoni cultural dels espanyols, els pobles d'Espanya i altres comunitats, així com l'intercanvi d'informació sobre les seues activitats culturals, considerant la diversitat de les expressions culturals com una riquesa que ha de ser mantinguda i preservada cap al futur.

El Pla Nacional de Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immateral a què es referix l'article 13 inclourà bases i línies de col·laboració per a l'impuls de la comunicació cultural.

TÍTOL III

Competències de l'Administració General de l'Estat

Article 11. *Competències.*

1. Correspon a l'Administració General de l'Estat, de conformitat amb el que establixen els articles 44, 46, 149.1, regles 1a i 28a, i 149.2 de la Constitució Espanyola, garantir la conservació del patrimoni immaterial espanyol, així com promoure'n l'enriquiment i fomentar i tutelar l'accés de tots els ciutadans a les seues diferents manifestacions. Amb este fi, s'adoptaran les mesures necessàries per a facilitar la seua col·laboració amb la resta de poders públics i la d'estos entre si, així com per a demanar i proporcionar tota la informació que siga necessària als fins d'esta llei.

2. Corresponen a l'Administració General de l'Estat, a través del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, en col·laboració amb les comunitats autònomes, les funcions següents:

a) La proposta, elaboració, seguiment i revisió del Pla Nacional de Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immateral.

b) La gestió de l'Inventari General de Patrimoni Cultural Immateral.

c) La salvaguarda del patrimoni cultural immaterial per mitjà de la Declaració de Manifestació Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial, en els termes que preveu esta llei.

3. L'Administració General de l'Estat, sense perjudi de les competències pròpies de les comunitats autònomes, cooperarà amb l'acció cultural de les diferents administracions públiques en el marc de l'article 9. A este efecte, l'Estat posarà al servici de la comunicació cultural les institucions museístiques, arxius, biblioteques i altres centres culturals de la seua titularitat.

4. Correspon a l'Administració General de l'Estat i a les comunitats autònomes, en l'àmbit de les seues competències, la difusió internacional del coneixement dels béns del patrimoni cultural immaterial espanyol, així com l'intercanvi d'informació cultural, tècnica i científica amb els altres estats i amb els organismes internacionals.

En particular, i de conformitat amb el que disposa la regla 3a de l'article 149.1 de la Constitució Espanyola, correspon a l'Administració General de l'Estat elevar a la UNESCO les propostes per a la inclusió de béns culturals immaterials en la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, en la llista de béns que requereixen mesures urgents de salvaguarda, així com els programes, projectes i activitats de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial que reflectisquen de manera més adequada els principis i objectius de la Convenció.

De la mateixa manera, correspon a l'Administració General de l'Estat la formulació, davant del Comitè Intergovernamental per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO, de sol·licituds d'assistència internacional per a la salvaguarda del patrimoni esmentat present en el territori nacional, així com la remissió d'informes periòdics a aquell comitè sobre les disposicions legislatives, reglamentàries o d'una altra índole que s'adopten en aplicació de la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial.

L'Administració General de l'Estat podrà promoure conjuntament amb altres estats la reivindicació del patrimoni cultural immaterial compartit i estimular la promoció de candidatures davant de les institucions internacionals competents.

Article 12. *Declaració de manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial.*

1. L'Administració General de l'Estat, d'acord amb els principis establits en l'article 3, tindrà competències per a declarar la protecció i adoptar mesures de salvaguarda respecte dels béns del patrimoni cultural immaterial en els quals concórreguen alguna de les circumstàncies següents:

a) Quan superen l'àmbit territorial d'una comunitat autònoma i no hi haja un instrument jurídic de cooperació entre comunitats autònomes per a la protecció integral d'este bé.

b) Quan ho sol·licite la comunitat autònoma on tinga lloc la manifestació, després de la petició a esta de la comunitat portadora del bé.

c) Quan la consideració en conjunt del bé objecte de salvaguarda requerisca, per a una específica comprensió, una consideració unitària d'eixa tradició compartida, més enllà de la pròpia que puga rebre en una o en diverses comunitats autònomes.

d) Quan tinga per objecte aquelles manifestacions culturals immaterials que, si és el cas, pugen aparéixer associades o vinculades als servicis públics de titularitat estatal o als béns adscrits al Patrimoni Nacional.

e) Quan el bé posseisca una especial rellevància i transcendència internacional per a la comunicació cultural, al ser expressió de la història compartida amb altres països.

2. Per mitjà d'un reial decret es podrà atorgar una singular protecció als béns culturals immaterials esmentats anteriorment, per mitjà de la declaració com a manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial.

3. La declaració de manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial per l'Estat no obstarà a les accions de declaració o de significació que, a fi de ressaltar les

especificitats o les modulacions que presenten en els seus respectius àmbits territorials, puguen realitzar les comunitats autònomes. En este cas, s'hauran de preveure acords de col·laboració entre l'Estat i les comunitats autònomes.

4. El procediment s'iniciarà d'ofici pel Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, bé per iniciativa pròpia, a petició raonada d'una o més comunitats autònomes o per petició motivada de persona física o jurídica.

El procediment es desenrotllarà respectant els elements essencials següents:

- a) En l'elaboració del reial decret s'establirà una fase d'informació pública.
- b) Es preveurà, així mateix, el tràmit d'audiència a les comunitats portadores del bé, als titulars de drets reals sobre els béns mobles i immobles associats a la manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial, i a les administracions autonòmiques i locals del territori en què té lloc la manifestació.
- c) En l'elaboració es demanarà l'informe del Consell del Patrimoni Històric i de les institucions consultives especialitzades relacionades amb la matèria i que es consideren convenients, així com dels òrgans competents de les comunitats autònomes.
- d) En la documentació constarà una descripció clara del bé en la qual s'enumeren els seus usos, representacions, expressions, coneixements i tècniques que comporta; els béns materials, tant mobles com immobles, en els quals estes activitats se sustenten; les comunitats, grups i àmbits geogràfics en què es desenrotlla o ha desenrotllat tradicionalment, i, si és el cas, les amenaces que sobre estos puguen concórrer. L'avantditada descripció s'haurà d'acompanyar de la documentació fotogràfica pertinent, audiovisual o d'un altre orde, quan així siga possible.
- e) El termini màxim per a resoldre i notificar la resolució serà de dotze mesos, i el silenci tindrà efectes desestimatoris.

5. La declaració de les manifestacions representatives del patrimoni cultural immaterial generarà l'obligació d'inscripció d'estes en l'Inventari General de Patrimoni Cultural Immaterial.

TÍTOL IV

Instruments de cooperació

Article 13. *Pla Nacional de Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial.*

1. El Govern, a proposta del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, i amb l'acord previ del Consell del Patrimoni Històric, aprovarà el Pla Nacional de Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial, destinat a desenrotllar amb les diferents administracions públiques una programació coordinada d'activitats en funció de les necessitats del patrimoni cultural immaterial a través de la seua Comissió de Seguiment, sense perjudi del que establix l'article 35 de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol.

2. El Pla Nacional de Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial, com a instrument de gestió i de cooperació entre l'Administració General de l'Estat, les comunitats autònomes, els ens locals, i altres entitats públiques o privades, en primer lloc, haurà de facilitar la informació i l'habilitació en l'àmbit estatal d'accions que permeten la interrelació entre els diferents agents, contemplar els criteris i les metodologies d'actuació més apropiats per al patrimoni cultural immaterial, així com alertar sobre els riscos i amenaces a què es pot veure exposat. A més, haurà de contindre una relació dels programes i línies de treball imprescindibles per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, com ara:

- a) Sensibilització de la societat i consecució del reconeixement en el marc de les polítiques culturals.
- b) Investigació i documentació, amb les llistes, censos, registres, inventaris, catàlegs, estudis específics i programes especials.
- c) Conservació dels suports materials del patrimoni cultural immaterial, tant mobles com immobles, i dels espais que els són inherents.

- d) Formació, transmissió, promoció i difusió.
- e) Mesures generals de protecció dels béns declarats manifestacions representatives del patrimoni cultural immaterial per l'Administració General de l'Estat i dels que disfruten de la màxima categoria de protecció atorgades per les comunitats autònomes, així com les fórmules de cooperació interterritorial per a protegir-los.

3. Dins del pla es preveuran actuacions de foment especials incardinades en el que disposen la Llei 47/2003, de 26 de novembre, General Pressupostària, o la Llei 38/2003, de 17 de novembre, General de Subvencions.

4. El pla tindrà una vigència de deu anys i es revisarà transcorreguts els cinc primers.

Article 14. *Inventari General de Patrimoni Cultural Immaterial.*

1. L'Inventari General de Patrimoni Cultural Immaterial haurà de proporcionar informació actualitzada sobre les manifestacions que l'integren, a partir de la informació estatal i de la subministrada per les comunitats autònomes.

2. L'Inventari General de Patrimoni Cultural Immaterial haurà de contindre la identificació dels béns i la informació més completa possible sobre estos, en els suports documentals més adequats. El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport gestionarà l'Inventari i garantirà l'actualització, conservació, custòdia i accés públic a esta informació.

3. L'Inventari General haurà d'incloure aquells béns culturals immaterials declarats per les comunitats autònomes amb el màxim grau de protecció, així com els protegits per l'Administració General de l'Estat amb la categoria de manifestació representativa del patrimoni cultural immaterial.

4. El Govern determinarà reglamentàriament l'estructura i el règim de funcionament de l'Inventari General de Patrimoni Cultural Immaterial.

5. Correspon a l'Administració General de l'Estat subministrar davant d'instàncies internacionals la informació continguda en l'Inventari General de Patrimoni Cultural Immaterial.

6. Les declaracions, llistes, inventaris i atles de les comunitats autònomes que hagen de ser incloses en l'Inventari hauran d'observar metodologies comunes de registre, i s'han de relacionar amb l'Inventari General a través de mitjans digitals interoperatius.

Disposició transitòria única. *Vigència del Pla Nacional de Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial.*

L'aplicació del que disposa l'article 13 queda diferida fins a l'aprovació d'un nou pla nacional de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, que s'haurà de dur a terme en el termini màxim de tres anys des de l'entrada en vigor d'esta llei.

Disposició final primera. *Modificació de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol.*

S'afeg el següent incís final a l'apartat 2 de l'article 1 de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol:

«Així mateix, formen part del Patrimoni Històric Espanyol els béns que integren el Patrimoni Cultural Immaterial, de conformitat amb el que establisca la seua legislació especial.»

Disposició final segona. *Modificació del títol de la disposició addicional novena, de la Llei 18/2014, de 15 d'octubre, d'aprovació de mesures urgents per al creixement, la competitivitat i l'eficiència.*

Es modifica el títol de la disposició addicional novena de la Llei 18/2014, de 15 d'octubre, d'aprovació de mesures urgents per al creixement, la competitivitat i l'eficiència, que queda com seguix:

«Disposició addicional novena. “A Coruña 2015-120 anys després.”»

Disposició final tercera. *Títol competencial.*

Esta llei es dicta a l'empara del que disposen els articles 149.1.1a i 28a, i 149.2 de la Constitució Espanyola, excepte:

- a) El que disposa l'apartat 4 de l'article 11, que es dicta en virtut del que disposa l'article 149.1.3a de la Constitució Espanyola.
- b) L'article 7, que es dicta en virtut del que disposa l'article 149.1.30a de la Constitució Espanyola.

Disposició final quarta. *Desplegament reglamentari.*

El Govern, a proposta del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, aprovarà les disposicions reglamentàries necessàries per al desplegament i l'aplicació d'esta llei.

Disposició final cinquena. *Autorització per a elaborar un text refós en matèria de patrimoni històric espanyol.*

S'autoritza el Govern per a elaborar, en el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor d'esta llei, un text refós en el qual s'integren, degudament regularitzades, aclarides i harmonitzades, la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol, i esta llei per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, així com les disposicions en matèria de protecció del patrimoni històric contingudes en normes amb rang de llei.

Disposició final sexta. *Regulació de la tauromàquia com a patrimoni cultural.*

El que estableix esta llei s'entén, en tot cas, sense perjudi de les previsions contingudes en la Llei 18/2013, de 12 de novembre, per a la regulació de la tauromàquia com a patrimoni cultural.

Disposició final setètima. *Transferència de dades a l'Inventari General de Patrimoni Cultural Immaterial.*

En el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor d'esta llei, l'Administració General de l'Estat iniciarà els tràmits necessaris per a aconseguir la plena transferència a l'Inventari General de Patrimoni Cultural Immaterial de les dades que, referides al patrimoni cultural immaterial de les diferents administracions públiques, consten actualment en el Registre General de Béns d'Interés Cultural.

Disposició final octava. *Entrada en vigor.*

Esta llei entrarà en vigor l'endemà de publicar-se en el «Boletín Oficial del Estado».

Per tant,

Mane a tots els espanyols, particulars i autoritats, que complisquen esta llei i que la facen complir.

Madrid, 26 de maig de 2015.

FELIPE R.

El president del Govern,
MARIANO RAJOY BREY